

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus nimias familiaritates vitet. Cap. xxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

extorqueat, vellem illi non verbis, sed fletu respondere, quod nos miser in religioso statu, sæculi obligationes, & salutationes, admittimus, & sæculum in vitam religiosam intulimus, & nos ipsos sæcularium vanitati subiecimus. Sed iam si propinquorum colloquia admittenda sunt, sint illa rara, sint religiosa, sint non de rebus sæcularibus, sed de rebus diuinis, sint non suæ vanitati, sed nostro statui conformia. Et erubescamus, quod illi potentiores sint nobis, & nos ad suas vanitates trahant, & non ipsi ad nostram veritatem perueniant.

Non ergo o religiose, in hac re tam propria, & tã affectui naturali cognata, tibi ipsi credas, sed magis dictis sanctorum patrum, & exemplis sanctorum, & virorum spiritualium assenti. Parentum, & fratrum, & propinquorum memoriam, & immoderatũ affectum, & ordinaria colloquia fuge, sed multo magis curas, & negotia deuota, si nõ vis sub habitu regulari mentem sæcularem, & cor mundanum distractũ-que gestare. Ne tibi ipsi fidas, nec cuiuis honesto prætextui credas, quia astutus est diabolus, & quos nõ potuit, aut ambitione, aut blanditiis vincere, propinquorũ amore prostrauit. Caro valde limosa est, & si eam non times, sine dubio tuam mentem inficiet, & ab spiritu te seinget. Honora patrem tuum (vt verba te Hieronymi moneãt) sed si te à vero patre non separat. Tamdiu scito sanguinis copulam, quãdiu ille suum nouerit creatorem. Alioqui Dauid protinus tibi canet. Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & obliuiscere populum tuum, & domũ patris tui, & concupiscet rex decorem tuum. Grande præmium parentis obliuiscere: concupiscet rex decorem tuũ. Quia audisti, quia vidisti, quia inclinasti aurem tuã, & populi tui, domusque patris tui obliuiscere, idcirco concupiscet rex decorem tuum, & dicet tibi: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Hæc proculdubio obliuio parentum, & abnegatio propinquorum, quam te Hieronymus monet, te amabiliorem filium Dei faciet, & cognatum Angelorum, quia confidentius & affectuosiùs dices: Pater noster, qui est in cœlis, dum propter patrem cœlestem, carnalem patrem in hoc, quod tuæ professioni obest, negas in terris: & Angeli te, à carne, & sanguine auulsum, sibi vita propinquiorem agnoscent. Ne obliuiscaris ingens præmium huius abnegationis, quod tibi à Domino promissum est: Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Cẽtuplum accipies, & vitam æternam habebis, quod cuiusuis laboris etiam maximi abundantissimum præmium est, & insuper parentes relictos non relinques, & propinquos dimissos non dimittes. Quia si eos ad horam deseris, & ad momentum huius vitæ derelinquis, forsitan per tuas orationes saluatus in æternum possidebis. Tunc eorum consortio sine villo periculo distractionis lætaberis, & eos videndo, & alloquendo, non à Deo separaberis, sed ad nouas Dei laudes, & ad gratiarum actionem accenderis. Omnesque sancti gratulabuntur tibi, quod odio habendo parentes, & propinquos dilexisti, & fugiendo tenuisti, & non iuando infructuosè, prudenter ad iter cœlorum arripendum adiuuasti.

Quod religiosus nimias familiaritates vitet.

C A P V T XXVI.

A

ADEM vobis scribere, inquit Paulus sanctissimus Euangelij præco, mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium. Idem nunc & nos dicimus, quoniam, quæ supra

Philip. 3.

pro re nata breuiter scripsimus, nunc ex professo repetimus. Ita verò repetimus, vt circa præactam materiam non eadem, sed diuersa dicamus. Nec frustra repetimus, quia res maximè necessaria non satis exposita est, nec circa eam, quæ diligentissima indiget circumspessione, satis superius putamus fuisse prædictum. Hæc autem res est mutua amicitia, ac familiaritas, quam interdum religiosi sub specie boni suscipiunt. Quæ si ad nimietatem declinet, non minus ipsismet religiosi, ac sanctæ religionis dominus perniciosa est, quã essent inimicitia, ac manifestè dissidia. Nisi quod ista palam, & sine villo fuce bonum religionis destruant. Quod in vnitatis est positum, nimia verò familiaritates abscondit, & fraudulenter, quia sub specie vnitatis idem bonũ domorum religiosarum subuertunt. Omnes quidem tam religiosi quàm sæculares amandi sunt, proximi enim sũt, quos charitas suo gremio cõplectitur, sed nemo immoderato, ac nimio amore diligendus. Cum omnibus, aut nostræ aut alienæ professionis fratribus conuersandum est, quando id aut necessitas, aut vtilitas tulerit, sed nullus quantumuis sanctus ad nimiam familiaritatem admittendus, nisi forte consultò velimus diuinam familiaritatem amittere, & in ingetes mentis dissensiones, & in magna vitia prolabi. Nec cũ sancto, ac perfecto viro immoderata amicitia, ac nimia familiaritas habenda est, & nunc nihil de amicitia cum femina quantumuis sancta loquor, nã ipsa diuersitas sexuum, & ignis cum stuppa coniunctio, satis periculum vltionis declarat, quia ille aut talem familiaritatem respuet, aut perfectionis proposito, quod conceperat, miserabiliter decidet. Perfectus enim amor Dei omnem alienum amorem reiicit, & vera cum Deo orationis familiaritas, omnẽ ineptam cum hominibus familiaritatẽ excludit, quod si hæc quisq; complectatur, nec perfectus in eo Dei amor, nec intima orationis familiaritas est. Cum nullo, inquam, licet magnæ virtutis specimen præbeat, licet magnæ sanctitatis videatur, nimia amicitia, aut multa familiaritas habenda est, quæ bono sine incipiens, si daret semper in aliquod malũ proruit, & sapissimè non quodcũq; malum, sed magna, & intolerabilia mala progignit. Hisque, qui istas ineptas amicitias sub prætextu boni, aut alicuius profectus spiritualis ineunt, omnino congruit illud Pauli. Sic stulti estis, vt cum spiritu cœperitis, nunc carne cõsummemini. Nã quod spiritus cœpit, aut (verius loquẽs) cœpisse videtur, caro, id est, distractio, & ambitio, & loquacitas, & scandalum perficit, (quid timeo dicere) & interdum caro ipsa, nimirum carnalis amor, & impudica affectio consummat.

B

C

D

E

Istæ nimia familiaritates, & immoderata amicitia (vt nunc aliqua earũ detrimẽta recensẽ) primũ cor viri spiritualis amore creaturarũ inficiunt, & cogitationibus inutilibus, & vanis desiderijs cõtaminant. Amor enim creature alicuius, qui ordinatus non est, nec Dei causa à nobis assumptus, nõ dubiũ, quin cœnũ, ac lutum fetidũ sit, quod spiritui ad Deũ creato superinectũ, charitatẽ erga Deũ si non tollit, at fidelitatẽ cõmaculat, dura mentẽ à Deo aliquatũlũ auocat, & in vilissimã creaturã immoderatus inclinat. Dũ verò huic spiritus plus æquo iũctus est per amorem, non potest nõ inutiles cogitationes rei amate parere, & vana desideria eorum, quæ illi vtilia putantur, progignere. Sicut enim malus, cui ramius pyri

Galat. 5.

Hierony. epist. 10. ad Euseb.

Psal. 44.

Car.

Matth. 6.

Mat. 19.

Gen. 3.

Dorothei.
doct. 21.
regul. ro-
gar. 3.

infertus est, nō mala, sed pyr a profert: ita cor in quo plantatus est immodicus alterius hominis amor, qui audiuit: pulvis es, & in puluerem reuerteris,] non cogitationes, & desideria cœlestia, sed terrena, & luctulenta producit. Tunc autē spiritualis vir hoc amore faucius, nisi penitus suæ salutis obliuiscatur, dum suam conscientiam examinat, multa inueniet, quæ amarissimè defleat. Quid enim non ploret cor suū, ad Deum diligendum creatum, amore stercoreis, & luti possessum? Quid non gemat mentem, ad diuina meditanda concessam, vanissimis alicuius hominis cogitationibus implicatam? Quid nō defleat voluntatem, antea pro amore Dei à rebus creatis auulsam, iterū desideris ineptis cōmoditatam amici submissam. Optimè profectō dixit Dorotheus. Bonum est non admodum affici erga coetaneos, huiuscemodi enim cōsuetudo, & nimia familiaritas fletum affert, Quare is nō est multum diligendus, qui obest magis, quàm proficit. Iam vidimus, sancte vir, quare hæc nimia familiaritas fletum afferat, sed quare obest magis, quàm proficit. Certè idē, vt ego existimo, quia ista nō ad ordinem redacta familiaritas, prodest carnali affectui, & veteri homini, qui huiusmodi amicitii delectatur, & vanis colloquiis paciscitur: obest autē interiori homini, quem reformare nitimur, & eum in itinere pefectionis retardat, & à proposito semper proficiendi, & in spiritu crescendi diuellit. Obest quidem, quoniam animā à debita, quam Deo habere debet, fidelitate retrahit. Nam sicut sponsa infidelis est sponso, & in adulterium sensim vadit, quæ oculos in alium, quàm in sponsum iniicit, & ei in corde suo locum tribuit, & simul cum sponso in cōsortium amoris admittit: ita anima sponsa Christi à quo per statum religiosum in castissimum est cōnubiū admilla, dum alio, quàm Christo immoderatè afficitur, & in amico amorem suum collocat, ab infidelitatis nota, & ab adulterij periculo liberari nō potest. Quomodo enim infidelis nō est, quæ vanum hominis amorem accendens, erga Christum charitatem tepescit: quæ in lecto sponsi, nimirū in corde alium per immoderatum amorem admittit: quæ temporis spatia colloquiis sponsi tribuenda, inutilibus cōuersionibus hominis occupat? Et quomodo adulterij periculo eximitur, quæ ita immoderatè hominem amat, vt propter illum peccata leuia patrare nō vereatur? Nam ex minimis venit ad magna, & quæ sponsa hodie leuiter sponsum lædit, cras maiori tēratione impugnata, non iam leuiter, sed grauius offendet. Quis iam non videat istas amicitias, viris spiritualibus esse abscindēdas? Si enim membra putrescimus, cur nos amicos, quæ non membris corruptibilis corporis, sed animæ, & pefectioni officiant, æquo animo patiamur?

Sed esto, aliquis hæc mala, aut aliquod illorum ex nimia cum aliquo familiaritate non sentiat, quod certè rarum erit, & fortè non ex eo quod malum nō adfit, sed ex eo, quod homo non cognoscit seipsum, nec cordis abdita est rimatus, proueniet: at non modicum detrimentū cōgregationi afferet, cuius membrum Deo donatē, factus est? Nam religiosus immoderato amoris affectu erga aliquē captus, aut nimia, & indiscretæ familiaritati alicuius addictus, eū multoties supra meritum laudat, & quantum potest verbis ac factis supra alios extollit: alios etiā aliquantulum, auersatur, qui possunt cum illo suo familiari de primatu contēdere, aut illum cōcupita dignitate priuare. Ex hoc autem, quid in cōgregatione religiosorum, nisi discordiæ, & rixæ, & dissensionē sperari possunt? dum quisque intendit suum familiarem

A in potiori loco collocare, & supra alios efferre? Quid nisi iustitiæ, & æquitatis violatio, dum dignus non amatus reicitur, & indignus amatus extollitur? Quid nisi ipsius familiæ religiosæ perniciēs, dū volumus ab indignis, & immeritis, quia eos diligimus gubernari? Profectō hæc non inuenta sunt & cogitata, sed sæpè visa, atque pefecta: & vidimus aliquando, & non sine mœrore animaduertimus, si non impium, at indignum, & ineptum, exaltatū super cedros Libani & vitem, ac oleam, & ficum despectas, rhamū verò imperitare. Id autē ne saltem extra chorū, exitium pefectionis est: tuæ quidem pefectionis o religiose, qui immoderatas amicitias foues, quoniam inuidias etiā, & similitates, & singularitates foues, quas mentis puritas, & animi tranquillitas non admittit: Et pefectionis aliorum, quia dum eis carnalem hominē, & in rebus spiritualibus minimè exercitatum præficias, spirituales ædificationem, quā bonus Prælati caput, & alius prudēs domui præfectus continuaret, manifestè subuertis. Et quemadmodū si imperitissimum medicum ad curandum ægrotum accereres, eū periculo nāquam recuperandæ salutis exponeres: ita dum istum tuum familiarem in munere Prælationis constituis, animas subditorū, quæ eius exēplo, & doctrina proficere debuissent, discrimini obiciis amittēdæ spiritualis salutis. Si hæc attentè & candida mente consideres, intelliges Basilium non animo exaggeradi sed aperiendi simpliciter veritatem has imprudentes familiaritates, odiis, & cōtentionibus comparasse. Quoniam inquit, æquali prorsus inter se vicissim charitate complecti omnes debent, iustitia violatur, quotiescumque in cōmunicōnē priuatæ aliquæ cōtiones reperiuntur, aut sodalitates. Qui enim vnum aliquem magis, quàm cæteros diligit, is quod nō pefectè cæteros diligit, de seipso indicio est. Quocirca similiter ex cōuentu reicienda sunt, & turpis, & indecora cōtentiō, atq; amor iste singularis. Siquidem ex contentione inimicitia, ex amore autem singulari, sodalitateq; suspiciones, inuidiæq; oriuntur. Vbiq; enim æqualitatis defraudatio, inuidiæ, odiique materia, ac seminarium existit iis, qui ea defraudantur. Quare factū est, vt præceptum etiā à Domino nobis sit, vt bonitatem imitemur illius, qui solem suum oriri facit super iniustos, nihilominus atque super iustos.] Quæ admodū igitur Deus promiscuè omnibus lucē impartitur, sic imitatores Dei, charitatis ipsorū radium æqualiter communicare omnibus debent: quandoquidem vbi deliquium patitur charitas, eo prorsus eius loco odium succedit. Quod si, vt Ioannes ait: Deus charitas est, sine dubio necesse est, diabolium odium esse.] Deus itaque nobis in amore, sicut & in cæteris imitandus est, qui non affectione capitur, sed veritate rerū allicitur, & cū meliora magis amat, & minora minus diligit, ab omnibus tamen tā maioribus quā minoribus liber existit. Sic & nos eius imitatores facti, non immoderatis affectibus ad diligēdos amicos rapiamur, sed veritate meritōrum ad magis aut minus amandum incitemur. Siue autem quis maiori, aut minori amore dignus sit, numquam eius affectio cor nostrum in seruitutem redigat, sed liberè diligentes, & non propter nostra commoda, aut ob naturalem propensionem, sed propter Deum amore quempiam complectentes, spiritualis viri mens libera, & immodico affectu soluta consistat. Præcepit Dominus Israëlitis, ne cum alienigenis amicitias, inirent. Caue, inquit, numquam cum habitatoribus terræ illius iungas amicitias, quæ sint tibi in ruinam: quia nimium facile erat postquam amici placēt, res eorum placere, & ad idola, quæ illi adorabāt, decli-

Basil. ser.
de instit.
monacho.
ante reg.
sus dispu-
tatis.

Matth. 5.

1. Iom. 4.

Exod. 24.

nare.

nare. Idem & nobis cautum est, ne immodica amicitia erga aliquem afficiamur: quia profecto quod ille voluerit, licet indecens, licet prohibitum eius gratia cupiemus, & ut ipse contra ius & fas assequatur, conabimur.

Alio etiam modo indiscreta familiaritates toti congregationi nocent, quia in cordibus aliorum scadala generant, & querimonias, ac detractiones excusant. Quis namque videns duorum religiosorum frequentes sine vlla necessitate colloquutiones, susurrationses, chachinnationes, non aliquid mali de illis suspicetur, non charitatis sinceritatem abesse imaginetur, non ad credendum aliquid esse inter illos minus graue, minus decens, & forte minus honestum compellatur? Quis hanc singularitatem amicitiae consideras, os suum obturet, & non cum altero loquens vitium arguat, indiscretionem notet, & de tam aperta proacacitate non murmuret. Et tua indiscreta leuitas frater socios contristat, seniores mœrore afficit, & totam hominum Deo seruientium congregationem conturbat. Atque dum tuam mentem per imprudentem amicitiam à Dei familiaritate separas, fratres tuos lædis, & à temetipso eorum voluntates alienas.

Matt. 18.

Quare timenda tibi est illa Saluatoris sententia, qua scadala inferentes exteret. Qui autem scandalizauerit vnum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Melius sanè tibi esset, tempestate iactato in profundum maris mergi, quam scadalo pusillorum scadato à Dei amicitia deturbari. Ostendo ergo tibi, o amicorum, & familiarium amice, vnum amicum, cum quo sine vilo, aut tuo periculo, aut aliorum scadalo, intimam quam poteris familiaritatem in eas, & indissolubilem amicitiam admittas. Hic autem est Christus Iesus Deus tuus, & Saluator tuus, amicus fidelis, & verus, qui numquam te deseret: amicus utilis, qui omnibus te bonis ditabit: amicus melle dulcior, & fauo suauior, cuius te verba in amore succendent, & ad omne bonum allicient. Huius tui creatoris amicitiam sectare, & non diebus ac noctibus ab eius conspectu, & ab ipsius colloquiis separari sustineas. Nec enim huius amici amore scadaberis, sed magis mundaberis, non inquietudine, sed tranquillitate afficeris, non congregationi detrimentum, aut fratribus scadalum, sed illi magnum profectum spirituales, & his optimum exemplum imperties, si autem præter huc alios amicos es habiturus, illi non sint dyscoli, non tepidi, non libertate & scurtilitate notati, qui te ipsum suis vitiis, & peccatis inuoluant. Nam vt dixit Gregorius, malorum, cum incaute amicitias iungimur, culpis ligamur. Vnde Iosaphat qui tot de ante acta vita præconiis attollitur, de Achab regis amicitias periturus increpatur. Cui à Domino per prophetam dicitur; Impio præbes auxilium, & his qui oderunt Dominum, amicitia iungeris, & idcirco iram quidem Domini mereberis. Ab illo enim, qui summe rectus est, eo ipso iam discrepat, quò peruersorum amicitias vita nostra concordat. Si aliquem similem amicum habeas, qui te ad inobedientiam suis verbis, aut suo exemplo, ad libertatem, & ad alias imperfectiones instiget, prudenter eum à te segrega, & noxiam amicitiam absconde. Hic est enim ille oculus, & manus, & pes, de quibus Dominus ait: si oculus tuus, aut manus tua, aut pes tuus scandalizat te, absconde eum, & proice abs te. Neque enim de oculo, aut manu, aut pede corporis loquitur, sed vt ostendat, ait Chrysostomus præstare, si quem amicum habeas, aut charum perinde ac tuum oculum, eum quoque reicere, & à tua præcidere familiaritate, si

Gre. im-
pastora. 3.
p. admo-
nit. 23.
2. Paralip.
19.

Matt. 18.

Chryf. h. 1.
de in-
cõprehensibili. Dei
naturæ.

A modò te scandalizet, hoc est, animæ nocet. Quid enim iuuat habere oculum, cum reliquum corpus lædatur & pereat. Ergo si, vt proposui, detrimentosa sint amicitiae, resiliamus, & fugiamus, at si nullam noxam, nullam iniuriam, nobis ad religionem, pietatisque rationem inferant, inuitemus, ducamus amicos ad meliora. Verum si neque prodesse amico possis, & detrimentum ex eo haurias, consulere tibi debes, vt tutus securè que maneas. Fugiendæ sunt enim amicitiae si offendant. Itaque erue oculum, amputa manum, absconde pedem, id est, separa à te amicos, qui te libertatem docens, inobedientiam, aut leuitatem monstrant, & ad aliquam imperfectionem inducunt. Hoc namque saluberrimum est, cum habeas in religiosa familia pulchros oculos, tornatiles manus, & pedes speciosos, nimirum viros sanctos, atque perfectos, quos tibi possis adiungere, & eorum præsidii adiuuari.

Habe igitur amicum præcipuum Christum, & habe amicos homines, (etenim & hoc permitto,) sed illos, qui sint Christi amici, sponsi, sodales, qui te verbo virtutem doceant, exemplo ad perfectionem moueant, & ad omnem sanctitatem impellant. Istos verò etiam bonos, etiam sanctos, etiam perfectos nequaquam intra cor tuum admittas, quod vacuum omni re creata, & mundum ab omni immoderato affectu, soli Christo seruandum est. Ipse solus cor tuum inhabitet, intima viscerum tuorum impleat, in abdissimo tui spiritus commoretur, aliis verò amicis iuxta cor scilicet, propè habitaculum sponsi locum aptum, congruumque concede. At dicis, quid est non in corde, sed iuxta cor amicos & familiares habere? Id quidem, vt nulla ratione eorum amor te occupet, nec à dilectissimo sponso separet, nec alicuius affectus immoderati nexu deuinciat. Id quidem, vt illos moderatè ames, Dei solius causa diligas, ab eorum præsentia non pendeas, & conuersationem eorum non ad aliud, nisi vt te res spirituales doceant, & tuam mentem in Deum efferant, quæras. Id tandem vt nulla singularitate, eorum causa noteris, nec eos aut verbis, aut factis, aut alio quouis modo melioribus anteponas. At his dices. Nam quid in omnibus imitandus non est, Dominus noster Iesus Christus, & vita nostra, ac conuersatione sequendus? Sed ipse inter discipulos suos Ioannem ob virginitatis priuilegium amantissimum habuit, & præ omnibus eum tenerius dilexit: Hoc quidem verum est, & ob id vocatus est Ioannes discipulus, quem diligebat Iesus. Et bene, ac laudabiliter hoc factum Domini poteris imitari. At tecum ipse cogita, in quo ista imitatio sita est, & videbis eam nullo modo dictis nostris de nimia familiaritate cum hominibus cauenda aduersari. Nam vt Christum in hoc imiteris, poteris sanè meliores magis amare, perfectiores imperfectioribus præferre, & maioribus donis præditos, communioribus hominibus antepone. Hoc enim ordo charitatis poscit, æquitas perit, iustitia exigit. Quam si omnes ad amissum custodiret, & meliores, ac digniores vehementius suspicerent, amplius honorarent, & locum ambitioni, & præfationibus non preberet, melius regeretur Ecclesia Dei, & qualibet religiosa familia pulchriore colore fulgeret. At numquam Saluator noster docuit vanas amicitias colere, cum adolescentulo, aut nobili, aut otioso, & vaniloquo intempestiuè conuersari: istum diligere, istum efferre, istum melioribus præponere, & eum solum reliquis contemptis sanctum, sapientem, & ad omnia, quæ honoris nomine occurrunt, aptum prædicare, & idoneum habere. Erubescet, o vir Dei ista stultitiam tuam, cuius causa isti te vident, & illi te

C

D

E

Io. 21.

spernunt, & omnium fratrum tuorum indignationem incurris. Affectum istum inordinatum relinque, qui te vincit, ac ligatum tenet, ne in spiritu proficias, & in Deum amore condescas. Amorem deponere creaturam, qui te inficit, fratres turbat, congregationi obest, & Deum, cui soli cor tuum mundum, & imperturbatum custodire debes, plus quam tu cogitas, offendit. Sepi non dico iam aures tuas, sed cor tuum spinis, ut creaturam amor non valeat ad te intrare, imò nec audeat accedere; quia iste amor inordinatus, sensum, & cogitationem, & affectum sibi vendicat, & curam placendi Deo in sollicitudinem placendi amico commutat. Omnes affectu charitatis dilige, vniuersis te mitem, & benignum exhibe, & nemo sit, quem tuus amor à munere benignitatis excludat. Ambulate in dilectione, ait Paulus, sicut & Christus dilexit nos. Christum itaque in dilectione imitare: & sicut ipse omnes dilexit, & omnes spiritualiter dilexit, & sine vlla leuitatis nota dilexit, sic talis sit dilectio tua, quam singularitas non dānet, sed spiritus approbet, & grauitas sancta commendat. Si verò omnino iudicas aliquem tibi familiarem esse eligendum, audi ex Bonauentura, quem prudenter debeas eligere. Si familiarem, inquit, admittis, sit, quem aetas, mores, discretio, & honestas insignit, & commendat. Familiaritas si fuerit ordinata, non erit blanda, improba, puerilis. Est modesta quaedam, in sancta familiaritate seueritas, est & iustitiae rectitudo, ut nullatenus vitii foueatur, nec pro amico proximus offendatur, noli, ait sapiens, pro amico inimicus, fieri proximo. Quae familiaritas ab hoc Patre descripta, si hos limites non transilierit, nec in nimias collocauit deflexerit, nec quo ad res externas familiarem immeritum alteri digniori praetuleris, nec Deo erit ingrata, nec fratribus iniusta, nec viro spirituali eam moderatè admittenti perniciosa.

Ephes. 5.

Bonauent. in speculo. disciplin. p. principi. p. 6.

Eccles. 6.

Quòd religiosus superfluos discursus, & visitationes fugiat.

CAPVT XXVII.

MNIA vitae spiritualis documenta talis conditionis sunt, ut bene cognita ingentem vtilitatem afferant, malè verò intellecta spiritualem edificationem evertant. Quod vel in vno Saluatoris verbo, quod supra tetigimus, facile quisque percipiet. Dixit enim ille. Si manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & proiice abs te. Si hoc bene intelligas, magnam exco vtilitatem percipies, quoniam propinquos, aut amicos te ad peccatum instigantes deseres, & à tuo confortio reiicies: si autem malè interpreteris, & velis aut eruere tibi corporis oculos, aut praecidere manus aut pedes, quonia illis aliquid minus decens perpetrasti, in magnum atque indiscretam errorem incidēs. Consultò sanè ab hac animaduersione locum istum incipio, ut illud cõsiliu sapientis obseruem: Ante languorem adhibe medicinam. Quoniam ego non solitariis religiosis, sed mixtis, & in vtilitatem animarum incumbentibus scribo, à quibus cupio istud praesens documentu de vitandis superuacuis visitationibus, ac discursibus probè intelligi, & ea prudētia, qua decet, obseruari. Quod quidem meo iudicio illis est magis, quam solitariis necessarium: nam istos ipsorum sanctissima institutio, & claustrī obligatio ab omni discursu, & instabilitate arceat: istos verò non tam vitae genus, quod saepe

Mat. 18.

Eccles. 18.

ad exitus è cella, & domo, & ad visitationes astrigit, quam desiderium proficiendi se iungit. Ante languorem itaque praeparo medicinam, & illos, ne me putet ipsi velle persuadere vitam solitariam, quam non profitentur, sed vitam perfectam, & spirituales exoro. Cum enim hi vix Apostolicæ sunt sectatores, quis nisi emota metis velit illos cellis occludere, & à necessariis discursibus prohibere? De illo quidem, quem dedit nobis Pater in omnis perfectionis magistrum, hæc legimus: Et circuibat Iesus omnes ciuitates, & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem. Ipse etiã domos publicanorum & Phariseorum adibat, & sine vlla trepidatione, cum opus erat, aliorum hominum habitacula frequentabat, ut fe Apostolicis viris exemplum sanctæ cõfidentiae, & discretæ libertatis offerret. Apostolis quoque iam sancto Spiritu confirmatis non dixit, delitescite in antris, & speluncis fugite confortia hominum, & abscondite vos in cauernis terræ. Sed quid dixit: Euntes in mundum vniuersum, prædicate euangelium omni creaturæ. Ac Paulus: Ministri Christi sunt, (ut minus sapiens dico) plus ego. Et statim sic suum ministerium commendat: in itineribus sapè, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus; quo itinera Dei, & animarum gratia suscepta, non vituperat, sed maximè laudat. Quare magnus Basilius, ut necessarios discursus & visitationes viles non esse à vita religiosa alienas doceat, postquã ad quietem hortatus est, hæc statim subinfert: Neque verò tamen propterea perpetuò est, tamquã in custodia permanendum: sed quancumque & res possit, & conscientia non reprehendit liberè est, fidenterque proendum, & de fratribus probatissimi quique & propter insignem vitæ sanctitatem maximè viles iniuendi, & ex fructuoso illorum congressu, virtutum exempla capienda: ita tamen (ut quemadmodum diximus) in prodeundo modus teneatur, & praua omnis suspicio euitetur. Si quidem est sapenmerò, cū exortum in animo tadium suscepta peregrinatio discutit, & spatio ad colligendas denud vires, ac sese erigendum refocillandumve dato, alacriorem ad capessenda de integro pietatis certamina facit. Quod si quis apud seipsum gloriatur, quod pedè omnino è sella non efferat, enimerò intelligere is debet, inani se admodum re instari. Neque enim non prodire ipsum, sua sponte laudandum est, aut aliquando prodire homines solet, aut bonos facere, aut malos, sed vel quod ad res honestas firmum, ac stabile animi iudicium est, vel contra leuitas, & inconstantia, hominem bonum reddit, vel malum. Si verò quis propostã sibi semel in animo honestatem firmè cõstabiliuerit, & diuturna exercitatione temperatarum animi sui motionum probè iam rationem didicerit, isque edomitis corporis sui libidinibus, & animi ratione alienis motibus refranatis, quod præterea rationis fræno confidat, ob eam causam è monasterio prodire, frequentius velit, ut fratres edificet, vilitetque, qui huiusmodi est, eum ratio ad prodeundum potius impellet, quam reuocabit, quo videlicet posita super candelabro lucerna, cūctis præclaræ doctrinæ suæ largè lumè impertiat, modò verè confidat, in quoscunque incidit, illis se & doctrina, & exemplo virtutum veluti sculam futurum & si seipsu diligētè ante munierit, ut quod est apud Apostolum, ne fortè cum aliis prædicauero, ipse reprobus efficiar. Hactenus Basilius. Ex cuius verbis satis colligitur religiosi viles discursus, ac visitationes non esse interdictas, sed eas dumtaxat, quas aut

Mat. 9.

Mar. vii.

1. Cor. 11.

Basil. l. in const. monast. c. 8.

1. Cor. 3.

animi